

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A modern zene elmélete 2

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Zene
1.5. Képzési szint	Magiszteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Zeneművészet a kortárs térben
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	A modern zene elmélete 2 (Muzica modernă sub aspect teoretic 2)			A tantárgy kódja	TMM 1201
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Péter Éva				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	2	2.6. Értékelés módja	V
				2.7. Tantárgy típusa	DA

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					17
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					20
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					3
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					72
3.8. A félév összóraszám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	Fejlett éneklési készség és hallás, tiszta vokális intonáció

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel való felszereltsége
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Az előadóterem audiovizuális műszerekkel és zongorával való felszereltsége; szakkönyvtár megléte

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	A végzősök – az elvégzett szaktárgyaknak és tanulmányoknak megfelelően – elsajátíthatják a zene, a zenei közvetítés és a zenei menedzsment területén szükséges ismereteket és kompetenciákat. A szak hallgatóinak képzése során az alábbi szakmai és tudományos célkitűzések elérése a cél: az elemzési, előrejelzési, innovációs, értékelési képességek fejlesztése, interdiszciplináris csapatban való munkavégzés, a kulturális érzékenység növelése, az oktatási szektor gyakorlati tudásának elsajátítása, a személyes fejlődési projekt kialakítása, valamint az elméleti és gyakorlati megközelítések összevetése egy progresszív specializáció keretében; olyan sokoldalúan képzett szakemberek képzése a zenei nevelés terén, akik kulturális-művészeti menedzsmenttel és zenei közvetítéssel foglalkoznak, és könnyedén be tudnak illeszkedni egy zenei vagy előadóművészeti intézménybe; valamint olyan képzés biztosítása, amely közvetlenül kapcsolódik a munkaerőpiac elvárásaihoz. A végzősök képesek lesznek átlátni a zeneiskolai oktatás teljes mechanizmusát, és aktívan tevékenykedni a zenei menedzsment és közvetítés területén.
Transzverzális kompetenciák	Az általános és interdiszciplináris megközelítés széleskörű és előrelátó szemléletmódra épül az oktatás, a zenei közvetítés és a menedzsment kérdésköreiben. A specializált és átfogó megközelítés célja olyan kompetenciák elsajátítása, amelyek elengedhetetlenek a zenei mesterképzés területén. A mesterképzés végzőse egyszerre zenészként, pedagógusként, közvetítőként és zenei menedzserként definiálható – általános szakemberként és szakértőként –, aki képes összekapcsolni a terület különböző szereplőit és szolgáltatóit. Így a „Kortárs zenei művészet” mesterképzés (magyar nyelven) végzősei az egyetemi tananyag elsajátítása révén megszerzik a szükséges zenei gondolkodásmódot, miközben fejlesztik zenei közvetítési és oktatási képességeiket, valamint mélyebb betekintést nyernek a zenei jelenségek összetett világába. A képzés során hangsúlyt kap a résztvevők kezdeményezőképesége, kreativitása és felelősségvállalása, a tanulási folyamat pedig olyan módon szerveződik, hogy elősegítse az alapvető ismeretek elsajátítását.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri, bemutatja és érvekkel alátámasztva magyarázza a zenei lejegyzés (zenei írás-olvasás) alapjául szolgáló elméleteket, fogalmakat és elveket.
Képességek	A hallgató képes megvalósítani a helyes korrelációt a zenei szöveg és a hangzás konfigurációja között (változó specifikussággal és komplexitási szinttel, a szakterülettől függően), a megszerzett hallási, zenei memória és zenei írás-olvasás készségek alapján, beleértve a belső zenei hallást is.
Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan dolgozni, elemezni és értékelni önállóan és felelősségteljesen a zenei szöveg és a hangzás kifejezésének összhangját, egy reprezentatív repertoárbeli és stílusbeli változatosságban, a szakterülettől függően.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> - a zenei jelenség dallam és ritmus szempontjából történő tanulmányozása, kutatása - a zene elméleti fogalmainak strukturált tanulmányozása - a zenei nyelv megértése és a zenei tevékenységek tudatos gyakorlása - a helyes szolfézstechnika kialakítása tonális-modális-neomodális-dodekafonikus művek olvasásánál - a zeneirodalomból kiválasztott témák elemzéséhez, összehasonlításához szükséges készségek fejlesztése - a zenei hallás és memória fejlesztése a logikus zenei gondolkodás alapján - az elméleti ismeretek elmélyítése a legújabb nemzetközi bibliográfia használatával - a magas szintű zene szakirányú tanárképzés megvalósítása
--------------------------------------	---

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A hallgatók a megismert elméleti fogalmakat a zeneirodalom példáinak elemzésében, a hallás utáni felismerésben, a kották és írásbeli formájuk reprodukálásában alkalmazhatják
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A zenei ritmus fejlődése a XX században	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak, kulcsszavak: ritmus hozzáadott értékekkel, ritmikus növekedés és csökkenés Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 675-680. Holopova Valentyina, A 20 századi zene ritmusproblémái, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1975.
2. Nem retrográd ritmus, szeriális ritmus	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: különleges ritmusok Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 680-687. Holopova Valentyina, A 20 századi zene ritmusproblémái, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1975.
3. Szeriális ritmus, ritmus és dallam "oiseaux" stílusban, ritmus az elektronikus zenében.	-párbeszéd -felfedeztetés -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak, kulcsszavak: folyamatosan változó formák, szabad ritmus Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 685-691. Holopova Valentyina, A 20 századi zene ritmusproblémái, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1975
4. A metrikus keretrendszer új és összetett szervezési formái	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: vízszintes és függőleges irányú polimetria, hozzáadott értékek, szeriális metrum. Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 725-732. Copland Aaron, Az új zene 1900-1960, Ed. Zeneműkiadó, 1967.
5. A tempó új szervezési formái a kortárs alkotásban	-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak, kulcsszavak: Hullámzó tempók, tempóinterferenciák, polimoduláris idő, politymer Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 744-756. Copland Aaron, Az új zene 1900-1960, Ed. Zeneműkiadó, 1967.
6. A zenei dinamika.	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	Fogalmak, kulcsszavak: dinamikai árnyalatok játéka, dinamikai szintek, szeriális dinamikai árnyalatok

		<p>Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 781-791. Kovács Sándor, A XX. század zenéje, Editio Musica, Budapest, 1983</p>
7. A vokális hangszín fejlődése kortárs művekben.	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: hangszín, különleges hangszín effektusok Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 791-804. Kovács Sándor, A XX. század zenéje, Editio Musica, Budapest, 1983</p>
8. Transzpozíció az atonális művekben, a lebegő tonalitásúakban és az előjegyzés nélküliekben	<p>-párbeszéd -felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: kromatikus félhangra történő transzpozíció, kvint távolságok Bibliográfia: Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicala, Bucuresti, 1986, 832-841. Țăranu Cornel, Elemente de stilistică muzicală secolul XX, Academia de muzică „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1981.</p>
9. Bartók tengelyrendszere	<p>-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: tengelyrendszer, szimmetria, acusztikus hangsorok, aranymetszés Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001, 237-243. Kovács Sándor, A XX. század zenéje, Editio Musica, Budapest, 1983</p>
10. Olivier Messiaen korlátoltan transzponálható módusjai	<p>-párbeszéd -analízis -szemléltetés -közlés -modellálás</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: szimmetrikus szeletek, tetrachordok. Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001, 243-248. Péter Éva, Zeneelmélet, Editura Presa Universitara Clujeana, 2017.</p>
11. Neomodális gondolkodás Sztravinszki műveiben	<p>-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: politonalitás, hangfokok oszcillációja, népzenei hagyomány Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001, 248-250.</p>
12. George Enescu neomodális gondolkodása	<p>-párbeszéd -analízis -közlés -modellálás</p>	<p>Fogalmak, kulcsszavak: Enescu neomodális koncepciója, dūr-moll oszcilláció Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001, 250-272. Stănculescu Vosganian Mihaela, Tipologii polifonice în muzica</p>

		românească contemporană, Editura Muzicală, București, 2002.
13. A XX század második felének hangrendszerei. Kortárs alkotások. Heterofónia.	-párbeszéd -szemléltetés -közlés -modellálás	Fogalmak, kulcsszavak: metatonalitás, aleatorika, diatónia-kromatika keveredések Bibliográfia: Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001, 272-286.
14. Összefoglalás	-felfedeztetés -analízis -szemléltetés -közlés	

Könyvészet

Copland Aaron, Az új zene 1900-1960, Ed. Zeneműkiadó, 1967.

Dănceanu, Liviu, Introducere în epistemologia muzicii, Editura Muzicală, București, 2003.

Duțică, Gheorghe, Fenomenul polimodal în viziunea lui Olivier Messiaen, Ed. Artes, Iași, 2003

Duțică Gheorghe, Universul gândirii modale, Ed. Junimea, Iași, 2004.

Frank Oszkár, Debussy-harmóniák, Ed. Frank Oszkár, Budapest, 2003.

Giuleanu, Victor, Tratat de teoria muzicii, Editura Muzicală, București, 1986.

Holopova Valentyina, A 20 századi zene ritmusproblémái, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1975.

Junger Ervin, A zene titka, Ed. Erdélyi Híradó, Cluj-Napoca, 2005.

Kókai Rezső, Fábián Imre, Századunk zenéje, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1967.

Kovács Sándor, A XX. század zenéje, Editio Musica, Budapest, 1983

Króó György, Miért szép századunk zenéje, Ed. Gondolat, Budapest, 1974.

Lendvai Ernő, Bartók és Kodály harmóniavilága, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1975.

Manolache Laura, Amurgul evului tonal, Conceptele consonanță-disonanță, de la antagonism la complementaritate, Editura Muzicală, București, 2001.

Péter Éva, *Zeneelmélet*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2017.

Pongrácz Zoltán, Mai zene-mai hangjegyrírás, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1971.

Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol I., Sisteme tonale, MediaMusica, Cluj, 2001.

Rîpă, Constantin, Teoria superioară a muzicii, Vol II., Ritmul, Editura MediaMusica, Cluj, 2002

Stănculescu Vosgian Mihaela, Tipologii polifonice în muzica românească contemporană, Editura Muzicală, București, 2002.

Szabó Csaba, Hogyan tanítsuk korunk zenéjét, Ed. Kriterion, București, 1977.

Taylor, Eric, The AB Guide to Music Theory, Part I, The Associated Board of the Royal Schools of Music, London, 1989

Țăranu Cornel, Elemente de stilistică muzicală secolul XX, Academia de muzică „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1981.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.Zenei elemzések, szolfézs Messiaen: Danse de la Fureur Messiaen:Arc-en-ciel d'innocence	Párbeszéd Problematizálás Elemzés Gyakorlás	
2. Zenei elemzések, szolfézs Messiaen: Messe de la Pentecote pour orgue	Párbeszéd Elemzés Gyakorlás	
3. Zenei elemzések, szolfézs Messiaen: Canteyodjaya pour piano Messiaen: Amen des anges, des saints, du chant des oiseaux	Párbeszéd Elemzés Gyakorlás	
4. Zenei elemzések, szolfézs Toduță: Miorița, Chiriac: Simfonieta, Igor Stravinski: L'histoire du soldat	Elemzés Gyakorlás	
5. Zenei elemzések, szolfézs Brediceanu: Trio pentru clarinet, fagot, violină	Elemzés Gyakorlás	
6. Zenei elemzések, szolfézs Enescu: Suita I pentru orchestră Enescu: Dans țărănesc pentru orchestră Messiaen: Mode de valeurs et d'intensité	Párbeszéd Problematizálás Elemzés Gyakorlás	
7. Zenei elemzések, szolfézs	Párbeszéd	

Kodály: Esti dal Kodály: Biciniumok	Problematizálás Elemzés Gyakorlás	
8. Zenei elemzések, szolfézs Rimski Korsakov: Coccoșul de aur Alban Berg: Vier Clarinettenstücke mit klavier op.5.	Párbeszéd Elemzés Gyakorlás	
9. Zenei elemzések, szolfézs Bartók: Concertul pentru vioară Bartók: Concerto	Elemzés Gyakorlás	
10. Zenei elemzések, szolfézs Messiaen: Fouillis d'arcs-en-ciel Messiaen: La Banquet céleste Messiaen: Hymne au Saint Sacrament	Párbeszéd Elemzés Gyakorlás	
11. Zenei elemzések, szolfézs Igor Stravinski: Privighetoarea Igor Stravinski: Pasărea de foc	Párbeszéd Problematizálás Elemzés Gyakorlás	
12. Zenei elemzések, szolfézs Enescu: Sonata a II-a pentru pian și vioară Enescu: Suita I pentru orchestră	Párbeszéd Problematizálás Elemzés Gyakorlás	
13. Zenei elemzések, szolfézs Comișel: Folclor muzical nr.514 P. Constantinescu: Se ceartă cucul cu corbul Toduță: Simfonia a V-a	Elemzés Gyakorlás	
14. Összefoglalás	Elemzés Gyakorlás	

Könyvészet

Bárdos Lajos, Hangzatgyakorló, Editio Musica Budapest, 2001.

Frank Oszkár, Debussy-harmóniák, Ed. Frank Oszkár, Budapest, 2003.

Frank Oszkár, Hangzó zeneelmélet, Rózsavölgyi kiadó, Budapest, 2005.

Frank Oszkár, Bevezető Bartók Mikrokoszmosságának világába, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1977

Junger Ervin, A zene titka, Ed. Erdélyi Híradó, Cluj-Napoca, 2005.

Kókai Rezső, Fábián Imre, Századunk zenéje, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1967.

Kovács Sándor, A XX. század zenéje, Editio Musica, Budapest, 1983

László Zsigmond, Ritmus és dallam, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1961.

Péter Éva, *Szolfézs példatár*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2009

Pongrácz Zoltán, Mai zene-mai hangjegyzírás, Ed. Zeneműkiadó, Budapest, 1971.

Rîpă, Constantin-Nedelcut, Nelida, Dictee armonice si polifonice, MediaMusica, Cluj-Napoca, 2005

Szabó Csaba, Hogyan tanítsuk korunk zenéjét, Ed. Kriterion, Bucuresti, 1977.

Terényi Ede, Armonia muzicii moderne (1900-1950), Academia de muzică „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 2000.

Timaru Valentin, Analize muzicale: strategii analitice, Academia de muzică „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 2013.

Voiculescu Dan, Culegere de texte pentru studiul polifoniei secolului XX., Conservatorul „Gh. Dima”, Cluj-Napoca, 1977.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A szaktantárgy tartalma összefügg a IX-XII. Osztály oktatóinak általános foglalkozási követelményeivel

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyen
-----------------------	-----------------------------	---------------------------	----------------------------

10.4 Előadás	A jegy 50% -át a félév során elsajátított elméleti ismeretek bizonyítása képezi	-írásbeli teszt, amely 10 kérdést tartalmaz a félév során tanított elmélet tartalmából.	50%
10.5 Szeminárium / Labor	-aktív részvétel a szemináriumokon, illetve szolfézsek előkészítése, (diktálás, szolfézs elemzése)	- a félév folyamán a vizsgabizottság javaslatára előkészített három szolfézs a tanult listáról, elemzéssel - szolfézs első látásra	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A zeneelmélet fogalmainak ismerete. Emelt szintű zenediktálás hallás utáni írásbeli rögzítése. Emelt szintű zeneművek szolmizálása.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 27.

Előadás felelőse:
Dr. Péter Éva

Szeminárium felelőse:
Dr. Péter Éva

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
.....

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.